

Idziemy
za Zbawicielem
TRIDUUM PASCHALNE 2024



EBOOK NA NAJWAŻNIEJSZE DNI ROKU

CZYM JEST TRIDUUM
PASCHALNE?

CO WSPOMINAMY
W KAŻDY DZIEŃ TRIDUUM?

DLACZEGO TRZY DNI?

JAK SIĘ DOBRZE PRZYGOTOWAĆ?



Ważne, by patrzeć całościowo na wydarzenia Triduum Paschalnego. To jedna celebracja liturgiczna rozłożona w czasie. - mówi **ks. prof. Jacek Nowak SAC**, sekretarz Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów KEP, kierownik Katedry Teologii Liturgii UKSW, w rozmowie z tygodnikiem „Idziemy”.

ŚWIĘTA WIELKANOCNE TO TYLKO NIEDZIELA ZMARTWYCHWSTANIA?

Dokumenty Kościoła mówią o Świętach Paschalnych, czyli całym Triduum Paschalnym, które jest też centrum roku liturgicznego.

DLACZEGO SĄ TO TRZY DNI?

Tak tradycja Kościoła przyjęła celebrowanie poszczególnych wydarzeń zbawczych: męki, śmierci i zmartwychwstania. Jest to jedna celebracja liturgiczna rozłożona w czasie. Msza Wieczery Pańskiej zaczyna się od znaku krzyża, ale na jej zakończenie nie ma błogostawieństwa.

W Wielki Piątek liturgia nie zaczyna się od słów „W imię Ojca i Syna...” ani nie kończy się błogosławieństwem. Podobnie Wigilia Paschalna nie zaczyna się od znaku krzyża i dopiero na jej zakończenie jest błogosławieństwo.

Ważne, by na wydarzenia Triduum Paschalnego patrzeć całościowo. Rozpoczyna je wieczorna Msza Wieczery Pańskiej. Nazwać ją można sakramentalną liturgią całego Misterium Paschalnego Chrystusa, ponieważ podczas Ostatniej Wieczery Chrystus uprzedził wydarzenia swojej męki, śmierci i zmartwychwstania, ustanawiając Eucharystię. W kolejne dni mamy już celebracje tych wydarzeń zbawczych, czyli męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

DLACZEGO TAK WAŻNA JEST LITURGIA OSTATNIEJ WIECZERZY?

Ostatnia wieczerza Starego Testamentu staje się równocześnie pierwszą wieczerzą Nowego Testamentu. Podczas niej rodzi się Kościół. Stosuję tu określenie, że „liturgia jest genetycznie wpisana w Kościół”. Dlaczego? Bo skoro na ostatniej wieczerzy Chrystus antycypował Misterium Paschalne i ustanowił nowy obrzęd, czyli nową liturgię, a Kościół rodzi się na krzyżu, to antycypując Misterium Paschalne, również ofiarę krzyża, na ostatniej wieczerzy ma miejsce także antycypacja narodzin Kościoła.

NA CO POWINNIŚMY ZWRÓCIĆ SZCZEGÓLNA UWAGĘ PODCZAS TEJ LITURGII?

Trzy modlitwy wskazują na „trójczasowość” Eucharystii. Pierwsza to kolekta na początku liturgii, ukazująca, że jest to pamiątka ustanowiona podczas ostatniej wieczery. Druga – modlitwa nad darami: „Ile razy spożywacie ten chleb...” – jest aktualizacją ofiary Chrystusa, co znaczy, że celebrowana Eucharystia jest tą samą, która była sprawowana w Wieczerniku. Trzecia – modlitwa po Komunii – ma wymiar eschatologiczny: celebrując Eucharystię, przygotowujemy się do uczytu paschalnej, która będzie w wieczności.





A OBRZĘD OBMYCIA NÓG?

Przyjęto się rozumienie go w geście służby i miłości. Jednak samo powtarzanie tego gestu byłoby historyzacją liturgii. W Ewangelii według św. Jana pada bardzo ważne zdanie w odniesieniu do Eucharystii. Chrystus odpowiada Piotrowi: „Jeśli cię nie umyję, nie będziesz miał udziału ze Mną”. Znaczy to: trzeba być czystym wewnątrz, żeby uczestniczyć w Eucharystii, mieć udział w Chrystusowej ofierze.

DLACZEGO W WIELKI PIĄTEK NIE MA MSZY ŚWIĘTEJ?

Kościół w swojej tradycji nie celebrował Mszy Świętej, ponieważ Chrystus w tym dniu złożył ofiarę z samego siebie. Najważniejszym elementem liturgii Męki Pańskiej staje się adoracja krzyża, czyli oddanie czci ofierze Chrystusa. Przed adoracją mamy modlitwę powszechną, także za niewierzących, za różne stany Kościoła, co wskazuje, że ofiara Chrystusa była rzeczywiście złożona za wszystkich bez wyjątku. Po adoracji następuje Komunia Święta, czyli przyjmujemy owoc tej ofiary.

W WIGILIĘ PASCHALNĄ MAMY BARDZO ROZBUDOWANĄ LITURGIĘ SŁOWA. DLACZEGO?

Liczne czytania ze Starego Testamentu stanowią figury tego, czego dokonał Chrystus. Słyszymy opis stworzenia świata – ponieważ Chrystus dzięki Misterium Paschalnemu uczynił z nas nowe stworzenie. Przejście przez

Morze Czerwone jest figurą chrztu. Kolejne czytania starotestamentalne przygotowują nas do wejścia w Nowe Przymierze ustanowione przez Chrystusa. Jest to przymierze wieczne, ostateczne, lepszego nie będzie. Podczas czytań ze Starego Testamentu nie pali się żadna świeca oprócz paschału. Jest to podkreślenie, że Stary Testament rozumiemy w świetle Chrystusa Zmartwychwstałego.

PODCZAS LITURGII PASCHALNEJ ODNAWIAMY TEŻ PRZYRZECZENIA CHRZCIELNE...

Misterium Paschalne czyni nas nowym stworzeniem, co dzieje się poprzez chrzest. Konstytucja o liturgii mówi, że Wielki Post jest przygotowaniem do chrztu lub jego przypomnieniem. W tym celu podejmowaliśmy wyrzeczenia i zobowiązania wielkopostne. Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych jest wejściem w tajemnicę paschalną Chrystusa.

TRIDUUM KOŃCZY TRADYCYJNA PROCESJA?

Procesja rezurekcyjna powinna się odbyć po liturgii Wigilii Paschalnej, a nie przed pierwszą Mszą Świętą Niedzieli Zmartwychwstania. Konstytucja o liturgii mówi o stopniowym objawianiu się Chrystusa w liturgii, czyli najpierw powinna być Eucharystia, a po niej przedłużenie kultu eucharystycznego, czyli procesja z Najświętszym Sakramentem.

Rozmawiała: Irena Świerdzewska /Tygodnik "Idziemy", nr. 12/2024





Każdy dzień Triduum

To, co najważniejsze

WIELKI CZWARTEK

Od Wielkiego Czwartku, który w tym roku przypada 28 marca, Kościół rozpoczyna uroczyste obchody Triduum Paschalnego, w czasie którego będzie wspominać mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.

W Wielki Czwartek liturgia uobecnia Ostatnią Wieczerzę, ustanowienie przez Jezusa Eucharystii oraz kapłaństwa służebnego.

Wielki Czwartek jest szczególnym świętem kapłanów. Rankiem, jeszcze przed wieczornym rozpoczęciem Triduum Paschalnego, ma miejsce szczególna Msza św. We wszystkich kościołach katedralnych biskup diecezjalny wraz z kapłanami (nierzadko z całej diecezji) odprawia Mszę św. Krzyżma. Podczas niej biskup święci oleje (chorych i krzyżmo), które przez cały rok służą przy udzielaniu sakramentów chrztu, święceń kapłańskich, namaszczenia chorych. Kapłani koncelebrujący ze swoim biskupem odnawiają przyrzeczenia kapłańskie. Msza Krzyżma jest wyrazem jedności i wspólnoty duchowieństwa diecezji.

Wieczorem w kościołach parafialnych i zakonnych Mszą Wieczerzy Pańskiej rozpoczyna się Triduum Paschalne. Przed rozpoczęciem liturgii opróżnia się tabernakulum, w którym przez cały rok przechowywany jest Najświętszy Sakrament. Odtąd aż do Nocy Zmartwychwstania pozostaje ono puste.

Msza św. ma charakter bardzo uroczysty. Jest dziękczynieniem za ustanowienie Eucharystii i kapłaństwa służebnego. Ostatnia Wieczerza, którą Jezus spożywał z apostołami, była tradycyjną ucztą paschalną, przypominającą wyjście Izraelitów z niewoli egipskiej. Wszystkie gesty i słowa Jezusa, błogosławieństwo chleba i wina nawiązują do żydowskiej tradycji.



Jednak Chrystus nadał tej uczcie nowy sens. Mówiąc, że poświęcony chleb jest Jego Ciałem, a wino Krwią, ustanowił Eucharystię. Równocześnie nakazał apostołom: *To czyńcie na Moją pamiątkę*. Tradycja upatruje w tych słowach ustanowienie służebnego kapłaństwa, szczególne włączenie apostołów i ich następców w jedyne kapłaństwo Chrystusa.

W liturgii podczas śpiewu hymnu *Chwała na wysokości Bogu*, którego nie było przez cały Wielki Post, biją dzwony. Po homilii ma miejsce obrzęd umywania nóg. Główny celebrans (przeważnie jest to przełożony wspólnoty – biskup, proboszcz, przeor), umywa i całuje stopy dwunastu mężczyznom. Przypomina to gest Chrystusa i wyraża prawdę, że Kościół, tak jak Chrystus, jest nie po to, żeby mu służyło, lecz aby służyć.

Po Mszy św. rusza procesja do tzw. ciemnicy. Tam rozpoczyna się adoracja Najświętszego Sakramentu. Wymownym znakiem odejścia Jezusa, który po Ostatniej Wieczerzy został pojmany, jest ogołocenie centralnego miejsca świątyni, czyli ołtarza. Aż do Wigilii Paschalnej ołtarz pozostaje bez obrusu, świec i wszelkich ozdób.



WIELKI PIĄTEK

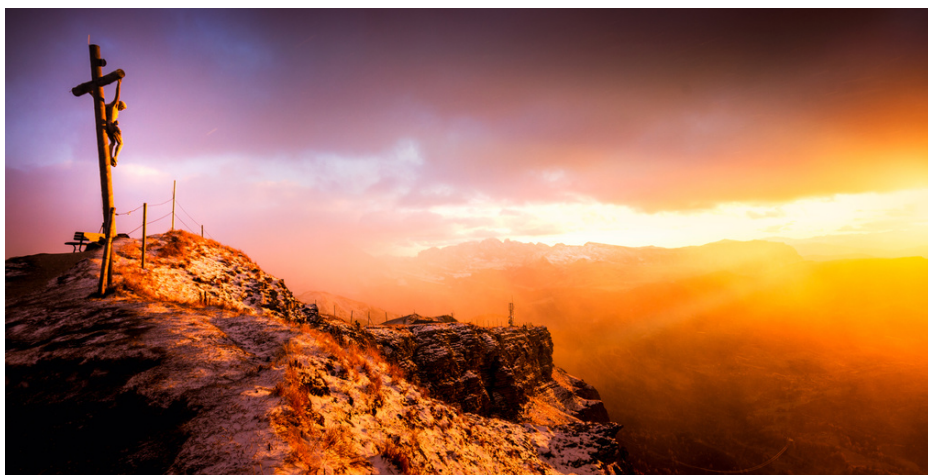
Wielki Piątek to dzień Krzyża. Po południu odprawiana jest niepowtarzalna wielkopiątkowa Liturgia Męki Pańskiej. Celebrans i asysta wchodzi w ciszy. Przed ołtarzem przez chwilę celebrans leży krzyżem, asysta klęczy, a po modlitwie wstępnej czytane jest proroctwo o Cierpiącym Słudze Jahwe i fragment Listu do Hebrajczyków. Następnie czyta się lub śpiewa, zwykle z podziałem na role, opis Męki Pańskiej według św. Jana.

Po homilii w bardzo uroczystej modlitwie wstawienniczej Kościół poleca Bogu siebie i cały świat, wyrażając w ten sposób pragnienie samego Chrystusa: aby wszyscy byli zbawieni. Szczególnie przejmujące są modlitwy o jedność chrześcijan, prośba za niewierzących i za Żydów.

Centralnym wydarzeniem liturgii wielkopiątkowej jest adoracja Krzyża. Zastłony fioletowym sukniem Krzyż wnosi się przed ołtarz. Celebrans stopniowo odstawia ramiona Krzyża i śpiewa trzykrotnie: *Oto drzewo Krzyża, na którym zawisło zbawienie świata, na co wierni odpowiadają: Pójdźmy z pokłonem.* Po liturgii Krzyż zostaje w widocznym i dostępnym miejscu, tak by każdy wierny mógł go adorować. Jest on aż do Wigilii Paschalnej najważniejszym punktem w kościele. Przyklęka się przed nim, tak, jak normalnie przyklęka się przed Najświętszym Sakramentem. Po adoracji Krzyża z ciemnicy przynosi się Najświętszy Sakrament i wiernym udziela się Komunii.

Ostatnią częścią liturgii Wielkiego Piątku jest procesja do Grobu Pańskiego. Na ołtarzu umieszczonym przy Grobie lub na specjalnym tronie wystawia się Najświętszy Sakrament w monstrancji okrytej białym przezrzystym welonem – symbolem całunu, w który owinięto ciało zmarłego Chrystusa. Cały wystrój tej kaplicy ma kierować uwagę na Ciało Pańskie. W wielu kościołach przez całą noc trwa adoracja.

W Wielki Piątek odprawiane są także nabożeństwa Drogi Krzyżowej. W wielu kościołach rozpoczyna się ono o godz. 15.00, gdyż właśnie około tej godziny wedle przekazu Ewangelii Jezus zmarł na Krzyżu.



WIELKA SOBOTA

Wielka Sobota jest dniem ciszy i oczekiwania. Dla uczniów Jezusa był to dzień największej próby. Według Tradycji apostołowie rozpięrzli się po śmierci Jezusa, a jedyną osobą, która wytrzymała w wierze, była Bogurodzica. Dlatego też każda sobota jest w Kościele dniem maryjnym.

Po śmierci krzyżowej i złożeniu do grobu wspomina się zstąpienie Jezusa do otchłani. Wiele starożytnych tekstów opisuje Chrystusa, który "budzi" ze snu śmierci do nowego życia Adama i Ewę, którzy wraz z całym rodzajem ludzkim przebywali w Szeolu.

Tradycją Wielkiej Soboty jest poświęcenie pokarmów wielkanocnych: chleba – na pamiątkę tego, którym Jezus nakarmił tłumy na pustyni; mięsa – na pamiątkę baranka paschalnego, którego spożywał Jezus podczas uczyty paschalnej z uczniami w Wieczerniku oraz jajek, które symbolizują nowe życie. W zwyczaju jest też masowe odwiedzanie różnych kościołów i porównywanie wystroju Grobów.

Wielki Piątek i Wielka Sobota to jedyny czas w ciągu roku, kiedy Kościół nie sprawuje Mszy św.



WIELKANOC

Wielkanoc zaczyna się już w sobotę po zachodzie słońca - Liturgią Wigilii Paschalnej. Rozpoczyna ją liturgia światła. Na zewnątrz kościoła kapłan święci ogień, od którego następnie zapala się Paschał - wielką woskową świecę, która symbolizuje zmartwychwstałego Chrystusa. Na paschale kapłan żłobi znak krzyża, wypowiadając słowa: *Chrystus wczoraj i dziś, początek i koniec, Alfa i Omega. Do Niego należy czas i wieczność, Jemu chwala i panowanie przez wszystkie wieki wieków. Amen.*

Umieszcza się tam również pięć ozdobnych czerwonych gwoździ, symbolizujących rany Chrystusa oraz aktualną datę. Następnie Paschał ten wnosi się do okrytej mrokiem świątyni, a wierni zapalają od niego swoje świece, przekazując sobie wzajemnie światło. Niezwykle wymowny jest widok rozszerzającej się jasności, która w końcu wypełnia cały kościół. Zwieńczeniem obrzędu światła jest uroczysta pieśń (Pochwała Paschału) - Exultet, która zaczyna się od słów: *Weselcie się już zastępy Aniołów w niebie! Weselcie się słudzy Boga! Niech zabrzmia dzwony głoszące zbawienie, gdy Król tak wielki odnosi zwycięstwo!*

Dalsza część liturgii paschalnej to czytania przeplatane psalmami. Przypominają one całą historię zbawienia, poczynając od stworzenia świata, przez wyjście Izraelitów z niewoli egipskiej, proroctwa zapowiadające Mesjasza aż do Ewangelii o Zmartwychwstaniu Jezusa. Tej nocy powraca po blisko pięćdziesięciu dniach uroczysty śpiew *Alleluja*.

Celebrans dokonuje poświęcenia wody, która przez cały rok będzie służyła przede wszystkim do chrztu. Czasami, na wzór pierwotnych wspólnot chrześcijańskich, w noc paschalną chrzci się katechumenów, udzielając im zarazem bierzmowania i pierwszej Komunii św. Wszyscy wierni odnawiają swoje przyrzeczenia chrzcielne, wyrzekając się grzechu, szatana i wszystkiego, co prowadzi do zła oraz wyznając wiarę w Boga Ojca, Syna i Ducha Świętego.



Wigilia Paschalna kończy się Eucharystią i procesją rezurekcyjną, by oznajmić, że Chrystus zmartwychwstał i zwyciężył śmierć. Zgodnie z dawną tradycją w wielu miejscach w Polsce procesja rezurekcyjna nie odbywa się w Noc Zmartwychwstania, ale o świcie w niedzielny poranek.

Noc Paschalna oraz Niedziela Wielkanocna to największe święto chrześcijańskie, pierwszy dzień tygodnia, uroczyste obchodzony w każdą niedzielę przez cały rok. Apostołowie świętowali tylko Wielkanoc i każdą niedzielę, która jest właśnie pamiątką Nocy Paschalnej. Dopiero z upływem wieków zaczęły pojawiać się inne święta i okresy przygotowania aż ukształtował się obecny rok liturgiczny, który jednak przechodzi różne zmiany.

OKTAWA WIELKIEJ NOCY

Ponieważ cud Zmartwychwstania jakby nie mieści się w jednym dniu, dlatego też Kościół obchodzi Oktywę Wielkiej Nocy – przez osiem dni bez przerwy wciąż powtarza się tę samą prawdę, że Chrystus Zmartwychwstał. Ostatnim dniem oktawy jest Biała Niedziela, nazywana obecnie także Niedzielą Miłosierdzia Bożego.

W ten dzień w Rzymie ochrzczeni podczas Wigilii Paschalnej neofici, odziani w białe szaty podarowane im przez gminę chrześcijańską, szli w procesji do kościoła św. Pankracego, by tam uczestniczyć we Mszy św. Jan Paweł II ustanowił ten dzień świętem Miłosierdzia Bożego, którego wielką orędowniczką była św. Faustyna Kowalska.

Źródło: KAI



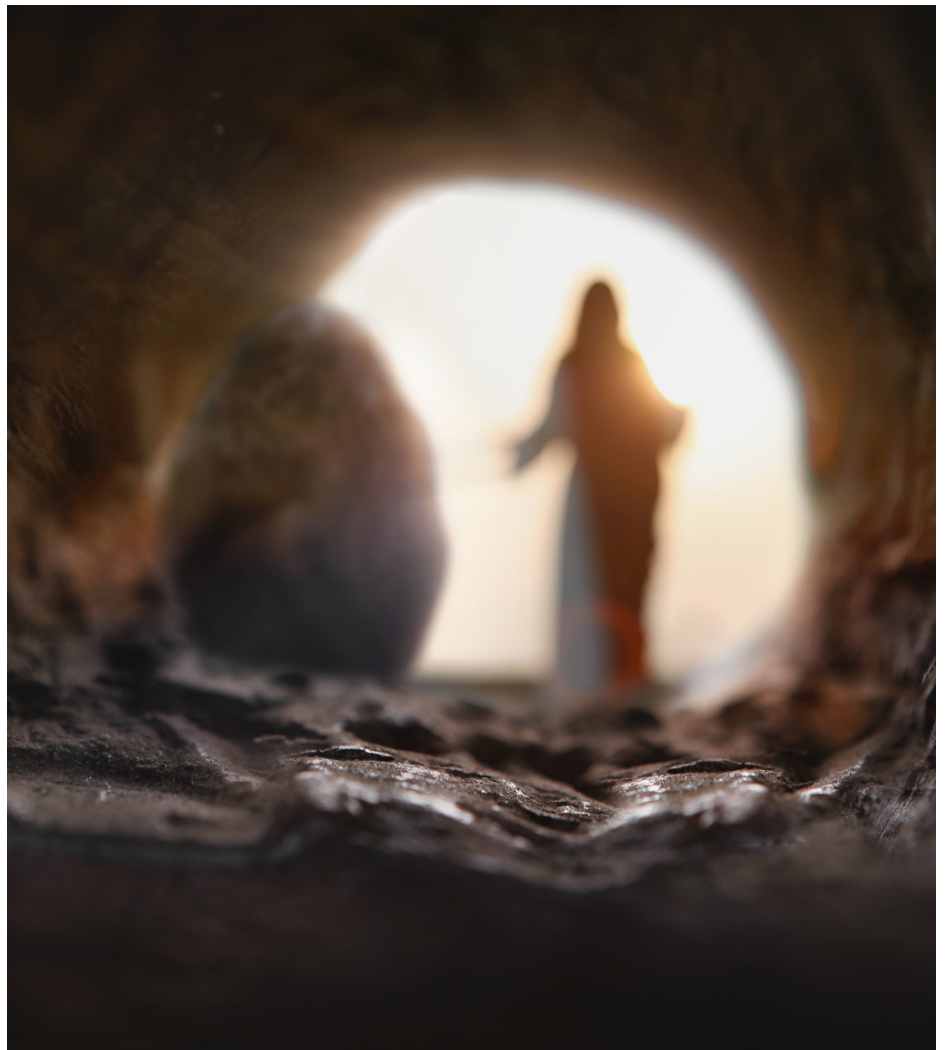
MODLITWA O OWOCNE PRZEŻYCIE TRIDUUM PASCHALNEGO

Dobry Panie, Ty wiesz, jak bardzo Cię kocham, ale też jak wiele jeszcze we mnie zła, niedoskonałości i grzechów. Pragnę tegoroczne Triduum Paschalne przeżyć świadomie i z pełną wiarą w Twoją nieskończoną moc. Bo Twoja miłość nie skończyła się na krzyżu.

Dzięki niej zmartwychwstaję, zawsze, gdy klękam u kratak konfesjonatu i wyznaję grzechy kapłanowi. Twoja miłość zawsze czeka na mnie i nigdy mnie nie skreśla.

Przyjdź, Duchu Święty i poprowadź mnie w te najważniejsze dni w roku. Pragnę otwierać się na Twoją moc i jeszcze mocniej przyłgnąć do Zbawiciela. Pragnę odtąd każdego dnia jeszcze odważniej iść za Jezusem. Już zawsze. Do końca.

Amen.



Sprawdź świąteczny numer
tygodnika *Idziemy!*

--> [KLIKNIJ TUTAJ](#) <--



Zobacz więcej
wartościowych
treści na portalu:

i przeczytaj
w tygodniku:

The logo for the website dziemy.pl, featuring a stylized lowercase 'i' in red with a white dot, followed by 'dziemy.pl' in blue.

The logo for the weekly magazine 'idziemy TYGODNIK', with 'idziemy' in white lowercase letters on a red background and 'TYGODNIK' in smaller white uppercase letters above it.

